

# IBBY NOVICE

## MAJHNO JE V KNJIGI VELIKO Poslanica ob Mednarodnem dnevu knjig za otroke

Sponzor 2. aprila 2018, mednarodnega dneva knjig za otroke, je bila Latvijska sekcija IBBY.

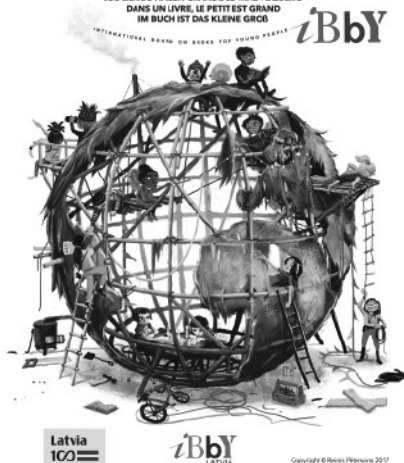
Poslanico je napisala Inese Zandere, plakat je ustvaril ilustrator Reinis Pētersons.

*Ljudje težimo k ritmu in urejenosti, kot magnetna energija razporeja železne opilke v fizikalnem eksperimentu in kot v snežinki iz vode nastanejo kristali. V pravljicah ali pesmih so otrokom vseč ponavljanja, refreni in univerzalni motivi, saj jih lahko vsakokrat na novo prepoznajo – to so elementi, ki urejajo besedilo, vzpostavljajo v svetu prečudovit red. Še vedno se spomnim, kako sem si kot otrok prizadevala za pravičnost in simetrijo, za enake pravice za levo in desno: če sem v ritmu tolkla po mizi, sem preštela, kolikokrat je zaigral vsak prst, da drugi ne bi bili užaljeni. Sprva sem ploskala tako, da sem z levo dlanjo udarjala po desni, toda potem se mi je zazdelo, da je to nepošteno, in se naučila ploskati še drugače – z desno po levi. To nagonsko prizadevanje za ravnovesje je seveda hecno, a lepo kaže, da čutimo potrebo, da svet ne bi padel iz ravnotežja. Takrat sem imela občutek, da moram za to poskrbeti prav jaz.*

*In tako tudi pesmi in zgodbe otroke pritegnejo zato, ker otroci čutijo potrebo po urejanju kaotičnega sveta. Iz nedoločljivosti vse teži k urejenosti. Otroške*

### INTERNATIONAL CHILDREN'S BOOK DAY 2 APRIL 2018

GRĀMĀTĀ MAZĀIS RĪ LIELS  
THE SMALL IS BIG IN A BOOK  
LOS LIBROS HACEN GRANDE LO MÁS PEQUEÑO  
DANS UN LIVRE, LE PETIT EST GRAND  
IM BUCH IST DAS KLEINE GROS



*pesmice, ljudske pesmi, igre, pravljice, poezija – vse te ritmično organizirane oblike otrokom pomagajo organizirati njihovo prisotnost v od njih mnogo večjem kaosu. Ustvarjajo intuitivno zavedanje, da je red v svetu mogoč in da je v svetu vsakomur odmerjeno točno določeno mesto. K temu cilju vodi vse: ritmična organiziranost besedila, druga za drugo sledeče si črke, postavitev na strani, vtis knjige kot dobro strukturirane celote. Veliko se zrcali v malem, in to uresničujemo tudi v otroških knjigah, tudi če ne razmišljamo o Bogu ali o fraktalih. Otroška knjiga je čudežna sila, ki spodbuja*

*veliko željo in zmožnost otroka, da bi bil to, kar je. Vliva mu pogum za življenje.*

*V knjigi je majhno vedno veliko, in to takoj, ne šele na prehodu v odraslost. Knjiga je skrivnost, v kateri je mogoče najti tudi tisto, česar nismo iskali, ali tisto, česar sicer ne dosežemo. Tisto, česar bralci določene starosti še ne morejo dojeti umsko, kot odtis vseeno ostane v njihovi zavesti in nanje vpliva, četudi ni povsem razumljeno. Slikanica pa je lahko zakladnica modrosti in kulture tudi za odrasle – enako kot lahko otrok prebere knjigo, namenjeno odraslim, in v njej najde svojo lastno zgodbo, prebere v njej nekaj o lastnem, komaj dobro začetem življenju. Kulturni kontekst nas oblikuje: položi temelje za vtise, ki bodo prišli v prihodnosti, pa tudi za preizkušnje, ki jih bomo morali prestati in ob tem ostati celi.*

*Otroška knjiga odraža spoštovanje do velikosti majhnega. Je svet, ki se vsakokrat ustvari na novo, igriva in prelepa resnost, brez katere je vse, vključno z otroško literaturo, zgolj mlatenje prazne slame.*

*Na kratko:*

*Zahvaljujoč knjigi se lahko otrok intuitivno zaveda, da je svet lahko urejen in da se v njem najde posebno mesto za vsakogar. K temu cilju vodi vse: ritmična organiziranost besedila, druga za drugo sledeče si črke, postavitve na strani, vtis knjige kot dobro strukturirane celote. Veliko se kaže v malem in to poustvarjamo v otroških knjigah. Knjiga je skrivnost, v kateri je mogoče najti tudi tisto, česar nismo iskali, ali tisto, česar sicer ne dosežemo. Otroška knjiga odraža spoštovanje do velikosti majhnega.*

*Prevedel: Jernej Županič*

**Inese Zandere**, latvijska pesnica, pisateljica, knjižna urednica in zvesta sodelavka programov za promocijo branja, se je rodila leta 1958. Študirala je filozofijo in je avtorica več kot 30 otroških



in mladinskih knjig, ki so prevedene v angleški, nemški, švedski, arabski in estonski jezik. V njenih knjigah se hecni literarni liki družijo z resnostjo in globino življenja ter mlade bralce spodbujajo k premišljanju nekaterih težjih vidikov življenja. Njene pesmi, pravljice, igre in scenariji so navdihnili že več otroških animiranih filmov, gledaliških iger in oper. Inese Zandere so njene knjige prinesle že zavidljivo število literarnih nagrad – nagrado žirije za latvijsko otroško knjigo, letno latvijsko literarno nagrado za najboljšo izvirno otroško knjigo, pa tudi letno baltsko mednarodno nagrado Jānisa Baltvilksa za otroško literaturo in ilustracijo – za pravljico »Sestra in brat« (»Māsa un brālis«, 2007), ki je bila uvrščena tudi na IBBY častno listo 2008. Leta 2017 je Latvijska sekcija IBBY Inese Zandere nominirala za Andersenovo nagrado.

**Reinis Pētersons** se je rodil leta 1981, prva knjiga z njegovimi ilustracijami je izšla leta 2007. Odtlej se je v Latviji uveljavil kot eden najproduktivnejših sodobnih ilustratorjev – ustvaril je že več kot 20 otroških knjig. Pētersons ni



tipičen oziroma tradicionalen ilustrator, temveč s svojim inovativnim in nekoliko ekscentričnim slogom premika tradicionalne meje tega področja. Njegove izjemno detajlne figure izražajo čustva ekspresivno in pogosto celo groteskno. In četudi so Pētersonsove ilustracije tako v tradicionalnih kot v digitalnih medijih konsistentno kakovostne in prepoznavne, mu ni tuje niti likovno eksperimentiranje. Ob vsakem projektu, ki se ga loti, se potrudi svoj vizualni izraz in svojo barvno paletu prilagoditi besedilu ter tako ustvariti skladno in vznemirljivo razmerje med besedilom in podobo. Reinisa Pētersonsa je Latvijska sekcija IBBY leta 2014 nominirala za Anderse-novo nagrado in v letih od 2013 do 2017 za spominsko nagrado Astrid Lindgren (ALMA).

V **Latvijski sekciji IBBY** so ponosni in veseli, da so postali sponzor mednarodnega dneva knjig za otroke prav leta 2018, saj v tem letu praznujejo 100. obletnico ustanovitve latvijske države. S

temo **MAJHNO JE V KNJIGI VELIKO** želijo poudariti, da je »majhno« relativen pojem. S pogumom, vero v svoje ideale, preudarnostjo, vztrajnostjo in nadarjenostjo delajo literaturo in ilustracijo pomembno in pomenljivo.

25 let je že minilo, odkar se je Latvija pridružila Mednarodni zvezi za mladinsko književnost (International Board on Books for Young People – IBBY). 2. april vsako leto obeležijo z različnimi dogodki po knjižnicah in šolah; praznujejo rojstni dan Hansa Christiana Andersena in se spomnijo na misel Jelle Lepman, ene od ustanoviteljic organizacije IBBY, da dobra otroška literatura gradi mostove med narodi. Zato so hvaležni za IBBY-jevo poslanico in jo vsako leto prevedejo v latvijsščino, ki pripada baltski skupini jezikov in je materni jezik 1,7 milijona ljudi.

**Plakat:** [http://www.ibby.org/fileadmin/user\\_upload/ICBD\\_2018\\_POSTER.jpg](http://www.ibby.org/fileadmin/user_upload/ICBD_2018_POSTER.jpg)

**Dostopno na:** [www.ibby.si](http://www.ibby.si)

## 26. BOLOGNA PO BOLOGNI

### Knjigarna Konzorcij Ljubljana, 29. 5.–2. 6. 2018



Na razstavi je bilo 500 slikanic s 55. sejma otroških knjig v Bologni: nagrajene

knjige in finalistke sejmskih nagrad ter nabor drugih zanimivih kakovostnih knjig, ki smo jih vsebinsko zaokrožili na teme kulturne dediščine, večkulturalnosti, večjezičnosti in medkulturnega razumevanja.<sup>1</sup> Prav zato smo izbrali za plakat letošnje Bologne po Bologni ilustracijo iz slikanice *Ferdinand Avgustin*

<sup>1</sup> Vse razstavljenе slikanice je bilo možno kupiti v Knjigarni Konzorcij.

<sup>2</sup> Slikanica je prejela leta 2014 nagrado *Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico* (podeljuje Gospodarska zbornica Slovenije, Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev) in nato 2015 še *priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga*, ki ga podeljuje Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska-center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.